Böyle bir felsefe mi var diye sorabilirsiniz. Var hem de neo liberalizmin uygulanmaya başlandığı 1980'li yılların öncesinde de bulunuyor.

Karl Korsch'un 1920'li yıllarda belirttiği gibi, sosyalistlerin karşı devrim teorisi bulunmuyor. Karşı devrimle ilgilenmiyorlar, bu nedenle de gelişini öngöremiyorlar.

Almanya faşizmi SBKP'nin, Komüntern'in ve güçlü durumda bulunan Almanya Komünist Partisi'nin karşı yöndeki bütün açıklamalarına rağmen geldi; komünistleri hem sandıkta hem de sokakta yenerek geldi. İşçi sınıfının az olmayan bir bölümünün desteğini de alarak geldi.

Neo liberalizmin ilk uygulaması 1974'te Pinochet Şili'sinde başladı, sonra 1980'li yıllarda İngiltere'de Thatcher yönetimiyle adını dünya çapında duyurarak sürdü ve diğer ülkelere yayıldı.

Neo liberalizmin felsefesi Thatcher'in sözleriyle kısaca şöyle açıklanabilir: "Toplum kişinin ailesi ve akrabalarından ibarettir, bunların dışında toplum yoktur."

Bu görüş neo liberalizmin fikir babası sayılan Gustav von Hayek'e aittir. Burada toplum analizi ve hayat felsefesi vardır. Sorumluluk geniş anlamıyla toplumdan alınıp kişiye verilir. Kişi yoksulsa, bunun sorumlusu kendisinden başkası değildir. Suç işliyorsa, sorumluluğu sadece kendisinde aramalıdır.

Bu anlayış ABD'de yıllardan beri bulunmaktadır ama dünya çapında yayılması 1980'li yıllardan başlayarak gerçekleşmiştir.

Hayek ve çevresi Mon Pelerin Society adlı bir kuruluşta yıllarca fikirlerinin propagandasını

yaparlar ama sürekli kenarda kalırlar. Mücadele ettikleri karşı akım SSCB'de simgelenen sosyalizm değil, Keynesçiliktir. Kapitalist ülkelerde 1929 ekonomik krizinden ama özellikle de 1945'ten başlayarak savaş sonrasında uygulanan Keynesçilik, kapitalizm çerçevesinde sosyal devleti öngörür. Piyasanın otomatik olarak yeterli talep yaratamayacağını, bunun için devletin müdahalesinin zorunlu olduğunu savunur.

Neo liberalizm devletin ekonomiye müdahalesine karşıdır.

Neo liberalizmle ilgili sorulması gereken soru, bu akımın yoğun özelleştirmeler ve hızla artan işsizliğe rağmen nasıl bu kadar başarılı olduğudur. Neo liberalizm kısa sayılabilecek sürede ekonomileri ve toplumları değiştirir, fikirsel olarak hegemonyasını kurar ve bir süre alternatifsiz olarak bile görülür.

Hayek ve çevresi bunun için yıllarca hazırlandılar.

Hayek'e göre önce entelektüellerin kazanılması gerekiyordu. Ardından üniversite öğretim üyeleri geldi. London School of Economics bu konuda önemli katkı yaptı. Ardından kitleselleşmeye yönelmek için politikacıların, gazetecilerin, görsel medyanın önde gelen kişilerinin, yazarların kazanılması gelir. Neo liberalzm güçlü hegemonyasını önce fikirsel zeminde kurar. Reel sosyalizmin dağılması da kendisi için ayrıca elverişli şartlar sağlar.

Sosyalistlerin sağcılardan öğrenmek gibi bir yönelimi yoktur. Onlardan bir şey öğrenemeyeceklerine inanırlar ve neleri savunduklarını da izlemezler.

Hayek ise sosyalistlerin yapmadığını yapar; hegemonya kavramını ve bunun nasıl kurulacağını Gramsci'den öğrendiğini defalarca belirtir.

Siz solcu bir düşün insanının sağın şu veya bu önde gelen bir düşünürünü takdir etmesini düşünebilir misiniz?

Sorunlar üzerinde düşünmek, görünenle yetinmemek ve ardındaki nedenleri analiz etmek kişiyi mutlaka ilerici olmaya, varolan düzene karşı çıkmaya götürmez. Üstelik varolan düzene karşı çıkmak da mutlaka ilericilik değildir. Hayek de karşıydı, kapitalist ülkelerde hakim olan Keynesçilik uygulamasına son verilmesini istiyordu ama savunduklarının ilericilikle ilgisi yoktu.

Değişik ülkelerdeki sosyalistlerde bulunan sağın kişilerini ciddiye almamak özelliği bizde iyice gelişmiş durumdadır. Bizdeki sağ geridir. İslamcısı daha tanınmış bir İslam bilgini bile yetiştirememiştir ama başka ülkelerdeki sağ hiç de böyle değildir.

Bizde değil ama başka ülkelerde sağın önde gelen insanları sosyalistlerin önemli ürünlerini okurlar; sosyalistlerin sağı aynı derecede dikkate aldığı söylenemez. Kendileriyle o kadar meşguller ki, dışlarında ne olduğunu yeterince değerlendiremiyorlar.

Bu özellik bizde daha da fazla bulunur…

Bilgilerini rakiplerini de öğrenerek artıranlar genelde daha esnek oluyorlar.

Neo liberalizm yerini birkaç yıldan beri ordo liberalizm denilen ve ekonomiye yoğun devlet müdahalesini de içeren başka bir uygulamaya bıraktı. Özelleştirmeler, sendikasızlaştırma, işyerlerinin başka ülkelere taşınması, sosyal devletin iyice küçültülmesi devlet müdahalesiyle birlikte sürüyor.

Sosyalistler sağın epeyce üretken felsefecileri ve sosyologları karşısında yavaştan da olsa kendilerini göstermeye başlıyorlar.

Türkiye’den söz etmiyorum tabii…

Bizde ikisi de bulunmuyor…